

2021. II. félév

EUSRAT

Műhelytanulmányok

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

2021. II. félév

EUSTRAT

Műhelytanulmányok

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Impresszum

**A Nemzeti Közszoigálati Egyetem
Eötvös József Kutatóközpont
Európa Stratégia Kutatóintézet kiadványa**

Szerkesztőbizottság

Pató Viktória Lilla

Schmidt Laura

Tóth Bettina

Lektor

Navracsics Tibor

A szerkesztőség címe: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

A szerkesztőség e-mail-címe: schmidt.laura@uni-nke.hu

Weboldal: <https://eustrat.uni-nke.hu>

Kiadó: Nemzeti Közszoigálati Egyetem, Ludovika Egyetemi Kiadó

Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu

A kiadásért felel: Deli Gergely rektor

Olvasószerkesztők: Gergely Zsuzsánna, Resofszki Ágnes

Korrektor: Bíró Csilla

Tördelőszerkesztő: Fehér Angéla

Tartalom

Szerzők rövid szakmai életrajza	5
<i>Navracsics Tibor</i> A koronavírus-járvány hatása a kormányzatokra	12
<i>Petri Bernadett</i> Parlament kontra Bizottság – perben álló EU-intézmények a jogállamiság nevében	16
<i>Tárnok Balázs</i> A Kisebbségvédelmi Keretegyezmény szakértőinek szlovákiai országlátogatása	24
<i>Kalas Vivien – Tóth Bettina</i> Német választás európai uniós szemmel	29
<i>Varga Csilla</i> Megtörik a jég: magyar–ukrán közeledés vagy színjáték?	36
<i>Pató Viktória Lilla</i> Európai Digitális Identitás, a biztonságosabb és ellenőrizhető személyi adattér	39
<i>Varga Csilla</i> A nemzeti kisebbségvédelem jó gyakorlatainak bemutatása az ET magyar elnöksége keretében	43
<i>Petri Bernadett</i> Polexit vagy rutindöntés – a lengyel alkotmánybíróság ítélete az uniós alapszerződésről	47
<i>Tárnok Balázs</i> Magyar–szlovák feszültségek és a V4 egységének megőrzése	60
<i>Petri Bernadett</i> Politikai csörtéből intézményközi harc: mulasztási per indulhat a Bizottság ellen jogállamiságügyben	69
<i>Tóth Bettina – Miszlivetz Áron James</i> Egység a sokféleségben – Erő a sokféleségben?	77
<i>Kalas Vivien</i> Az uniós oktatáspolitikai fejlődése és jövője	83
<i>Máthé Réka Zsuzsánna</i> És még miért fontos nekünk a klímavédelem?	87
<i>Miszlivetz Áron James</i> Destabilizálódó szomszédok: Kényszerhelyzetben az unió	89
<i>Tárnok Balázs</i> Nemzeti régiók – a hetedik sikeres európai polgári kezdeményezés	93

<i>Gát Ákos Bence</i> Ellentmondásos rendelettel vonná el Brüsszel az uniós forrásokat	99
<i>Pató Viktória Lilla</i> Se veled, se nélküled	102
<i>Varga Csilla</i> Véget ért az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának soros magyar elnöksége	105
<i>Petri Bernadett</i> Jogállamisági elvárások és átláthatóság – az európai pártcsaládok működésének reformja	109
<i>Pató Viktória Lilla</i> Európa digitális évtizedének második éve – digitális szakpolitika az Európai Unióban 2021	115
<i>Varga Réka</i> Belorusz–lengyel határincidens	125
<i>Varga Réka</i> A tálib rezsim kormányként való elismerése	131
<i>Varga Csilla</i> A nemzeti kisebbségek védelmével kapcsolatos egyes nemzetközi fejlemények 2021-ben	136
<i>Balázs Tárnok</i> Human Rights of Ethnic Minorities in Ukraine – The ‘Kaboul Moment’ Is on the Way?	140
<i>Bálint Pongrácz</i> Mercenaries at the Forefront of Russian International Relations	144
<i>Bálint Pongrácz</i> A Short Overview of the Kremlin’s Perception of the Gradual Worsening of EU–Russian Relations over the Past Two Decades	149

Szerzők rövid szakmai életrajza

2010 és 2014 között közigazgatási és igazságügyi miniszteri és miniszterelnök-helyettesi pozíciót töltött be. 2014-ben külgazdasági és külügyminiszter volt, majd 2014 és 2019 között az Európai Bizottság kultúráért, oktatásért, ifjúság-politikáért és sportügyért felelős biztosaként dolgozott.

Jelenleg a Nemzeti Közszerológálati Egyetem Európa Stratégia Kutatóintézetének (EUSTRAT) vezetője és a Veszprém–Balaton 2023 Európa kulturális fővárosa program kormánybiztosa. Emellett a Nemzeti Közszerológálati Egyetem címzetes egyetemi tanára és az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Politikatudományi Intézetének egyetemi docense.

Pató Viktória Lilla a Nemzeti Közszerológálati Egyetem igazgatásszervező (BA) és nemzetközi közigazgatási tanulmányok szakirányon (MA) szerzett egyetemi diplomát 2012–2017 között, ami alatt Erasmus-program keretein belül a Milánói Egyetem jogi karán is folytatott tanulmányokat, majd 2017-ben az NKE Közigazgatás-tudományi Doktori Iskolájában kezdte meg PhD-képzését a tudományirányítás kérdéseit kutatva. Egyetemi tanulmányai alatt több ízben szerzett szakmai tapasztalatot Magyarország Alkotmánybíróságán, az Országgyűlési Hivatalban és Magyarország Római Nagykövetségén.

2020-tól az Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézetben (EUSTRAT) az Európai Unió innovációs, digitalizációs és tudományfejlesztési szakterületeit vizsgálja.

Petri Bernadett a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen szerzett jogi diplomát. Tanulmányait köztársasági ösztöndíjjal végezte, emellett harmadévtől az Európai Közigazgatási Képzési Ösztöndíjprogram ösztöndíjasa. Ezt követően a Cambridge-i Egyetem képzése során angol jogi és európai uniós szakirányú tanulmányokat folytatott 2007 és 2010 között, majd közgazdasági szakterületen szerzett másoddiplomát a Budapesti Corvinus Egyetem Közgazdasági Továbbképző Intézeténél 2012-ben.

A jogi szakvizsga megszerzése után Budapesten, majd Brüsszelben folytatta szakmai tevékenységét gazdasági jogi, szellemi alkotások joga, nemzetközi jogi és társasági jogi területen angol, német és francia nyelven.

Az Európai Parlament Schuman gyakornoki programja keretében került az uniós intézményekhez, ennek során először az Európai Parlament Elnökségi Főigazgatóságánál dolgozott, majd az Európai Néppárt európai parlamenti

Se veled, se nélküled

Az EU 26 tagállama, Izland és az Európai Bizottság november 3-án Lisszabonban, az egyik legnagyobb techeseménynek tekinthető Web Csúcs második napján bejelentette¹ az Európai Startup Nemzetek Szövetségének (European Startup Nations Alliance, ESNA) megalakulását, amelynek előfutára a 2021 márciusában, a Digitális Európa Napon aláírt Európai Startup Nemzetek Standard (European Startup Nations Standard, EU SNS) Nyilatkozat volt.

Ahogy arról korábban is beszámoltunk,² 24 uniós tagállam Izlanddal kiegészülve írta alá az Európai Startup Nemzetek Standardról szóló Nyilatkozatot (Declaration on Startups Nations Standard of Excellence). A 2021 elején a Digitális Iránytűről³ szóló közleményben a Bizottság 2030-ra a startup unikornisok mennyiségének megduplázására törekszik az EU-ban, amelyhez a támogató és vállalkozóbarát startup ökoszisztéma megteremtése elengedhetetlen. A koronavírus-járvány nyomán kibontakozó gazdasági válságban a vállalkozói szféra új ciklusa kezd teret nyerni, a digitális ökoszisztéma és a startupok tanúsították a legnagyobb fokú rezilienciát, de ahhoz, hogy Európa startup kontinenssé válhasson, az Egységes Digitális Piac megerősítésére törekszik. A Nyilatkozat a jó gyakorlatok megosztásáért és a vállalkozóbarát környezet kialakításáért 2021-ben egy Startup Nations' Hub megalkotását is előírta, amely a részes tagállamok közötti adatcserét is felgyorsítja. A Hub víziója a Web Csúcson az ESNA képében öltött testet, noha a közös adatplatform kialakításáról az ESNA megalakulásakor nem esett szó, a Digitális Napon viszont a nyilatkozat aláírói tanúskodtak a közös platform szükségessége mellett a gyors fejlődés érdekében. A Szövetség tagjai elkötelezték magukat amellyel, hogy együttműködve, a lehető leghatékonyabb körülmények megteremtésére törekedjenek a startupok növekedésének biztosítására. Az ESNA támogatja a részes

¹ European Commission: *Digibyte: New European Alliance to Accelerate Startups Growth* (2021. november 3.).

² Pató Viktória Lilla: *Európa digitális évtizedének kezdő napja – 2021 Európai Digitális Nap*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2021. március 26.

³ Pató Viktória Lilla: *Digitális Iránytű Európa digitális évtizedéhez*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2021. március 17.

országok törekvéseit a startup nemzeté válásban, a jó gyakorlatok megosztásával, technikai támogatással és a fejlődés nyomon követésével.

Az EU SNS részes európai államokkal együttműködve az ESNA támogatást nyújt a korábban meghatározott nyolc kiválósági kritériumban, nevezetesen:

- a startupok gyors piacra lépésében;
- a tehetségek mentorálásában;
- részvényopciók ajánlásában;
- szabályozási innovációban;
- innovációs beszerzésben (az induló vállalkozás adminisztratív terheinek csökkentésére);
- tőkehozzáférés biztosításában;
- társadalmi befogadás, sokszínűség és a demokratikus értékek védelmében (sokszínűségre való ösztönzés);
- valamint biztosítani szeretné, hogy a digitális platformokon keresztül az induló vállalkozások minden hatósági ügyet kezelni tudjanak.

Az ESNA az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét betöltő országokkal az ESNA Elnökségi Tanácson keresztül együttműködik, amely biztosítja, hogy az ESNA tevékenységeit a soros elnökségek prioritásaihoz igazítsa.

Az Európai Digitális Napon három nyilatkozat aláírására vállalkozott a tagállamok többsége, az Európai Adatátjáró Platform létrehozásáról, a startupok fejlődését elősegítő Startup Nemzetek Standardról, valamint az Európai Zöld és Digitális Átmenetről.⁴ Magyarország csak az utóbbihoz csatlakozott a Digitális Európa Nap után.

Az európai tudomány, technológia és innováció teljesítménymutató szerint⁵ Európa termelékenységnövekedésének az elmúlt évtizedekben mintegy kétharmadát az innováció vezérelte, amely a startup ökoszisztéma alapeleme. Az Európai Bizottság innovációért, kutatásért, kultúráért, oktatásért és fiatalokért felelős biztosa, Mariya Gabriel októberi magyarországi látogatása alkalmával elmondta,⁶ hogy a 2021-es európai innovációs eredménytábla azt mutatja, hogy az üzleti élet és a vállalkozói szellem egyre inkább virágzik Magyarországon. Az eredmények valóban növekedést mutatnak, továbbá

⁴ European Commission: *Digibyte: EU Countries Commit to Leading the Green Digital Transformation* (2021. március 19.).

⁵ European Commission: *Science, Research and Innovation Performance of the EU 2020* (2020. május).

⁶ Weinhardt Attila: Számos sikertörténet van Magyarországon, ez Brüsszelből is látszik. *Portfolio*, 2021. október 29.

Budapesten székel az Európai Innovációs és Technológiai Intézet is, amely támogatni tudja a magyar startup ökoszisztémát. Azonban nem szabad megfeledkezni arról, hogy ugyan a 2021-es európai innovációs eredménytábla⁷ összeurópai szinten növekedést mutat, viszont míg Svédország az innováció éllovasa, és a legerősebb innovációs teljesítményt mutató országok Európa nyugati és északi részén virágoznak, addig a mérsékelt és feltörekvő innovátorok közé esnek Dél-, Közép- és Kelet-Európa országai.

Vajon Magyarország egyedül képes startup nemzetté válni, vagy mint ahogy azt tette Horvátországgal együtt a Zöld és Digitális Átmenetről szóló Egyezmény aláírásakor, később csatlakozni fog az európai startup klubhoz?

2021. november 8.

Felhasznált irodalom

- European Commission: *Science, Research and Innovation Performance of the EU 2020* (2020. május).
Online: https://ec.europa.eu/info/publications/science-research-and-innovation-performance-eu-2020_en
- European Commission: *Digibyte: EU Countries Commit to Leading the Green Digital Transformation* (2021. március 19.). Online: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/eu-countries-commit-leading-green-digital-transformation> Shaping Europe's digital future (europa.eu)
- European Commission: *European Innovation Scoreboard 2021 Published* (2021. június 22.).
Online: <https://euraxess.ec.europa.eu/worldwide/asean/european-innovation-scoreboard-2021-published>
- European Commission: *Digibyte: New European Alliance to Accelerate Startups Growth* (2021. november 3.). Online: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/new-european-alliance-accelerate-startups-growth.eu>
- Pató Viktória Lilla: *Digitális Iránytű Európa digitális évtizedéhez*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2021. március 17. Online: <https://eustrat.uni-nke.hu/hirek/2021/03/17/digitalis-iranytu-europa-digitalis-evtizedehez>
- Pató Viktória Lilla: *Európa digitális évtizedének kezdő napja – 2021 Európai Digitális Nap*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2021. március 26. Online: <https://eustrat.uni-nke.hu/hirek/2021/03/26/europa-digitalis-evtizedenek-kezdő-napja-2021-europai-digitalis-nap>
- Weinhardt Attila: Számos sikertörténet van Magyarországon, ez Brüsszelből is látszik. *Portfolio*, 2021. október 29. Online: www.portfolio.hu/unios-forrasok/20211029/szamos-sikertortenet-van-magyarorszagon-ez-brusszelbol-is-latszik-507760?fbclid=IwAR1qQYRUCB-SADeZHbSuW-n7PNwBN5_NifeJLOHQ9g_XJHCraLcWMTFzTteku

⁷ European Commission: *European Innovation Scoreboard 2021 Published* (2021. június 22.).

Az EUSTRAT Műhelytanulmányok a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézet munkatársainak azon gyorsjelentéseit tartalmazza, amelyek meghaladják egy blogbejegyzés terjedelmét, tanulmányok előtanulmányaiként szolgálnak. Célunk, hogy minél aktuálisabb témákat dolgozzunk fel, kutatási részeredmények bemutatásával. Az elemzések az Európai Bizottság struktúrájának megfelelően a magyarországi viszonylatban is kiemelten kezelt szakpolitikákat fogják össze, úgymint a biztonság- és védelempolitika, a demokrácia és jogállamiság, a digitalizáció, a gazdaság és pénzügy, a kisebbségpolitika, az oktatás és kultúra, valamint a szomszédság- és bővítéspolitiká.

A tanulmánykötetet ajánlom az Európai Unió iránt érdeklődő szakmai közvélemény számára, amely az európai integrációról való intenzívebb kommunikációt szolgálja magyar és angol nyelven egyaránt.

The EUSTRAT Working Papers contains quick reports from the researchers of the Europe Strategy Research Institute of the Eötvös József Research Center at the University of Public Service, which exceed the scope of a blog post, and serve as preliminary studies. Our goal is to process current topics by presenting partial research results. In line with the structure of the European Commission, the analyses bring together policies that are a priority in Hungary, such as security and defence policy, democracy and the rule of law, digitalisation, economy and finance, minority policy, education and culture, neighbourhood and enlargement policy.

I recommend the working papers to the professional public interested in the European Union, which serves for more intensive communication about European integration in both Hungarian and English languages.